ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW a Children's Magazine

РІК XXVII
ГРУДЕНЬ 1980
Ч. 12 (314)

ЗАГАДКИ І РОЗВАГИ

ЯКІ КНИЖКИ БРАЛИ З ПОЛИЦІ ГАЛИНКА І АНДРІЙКО?

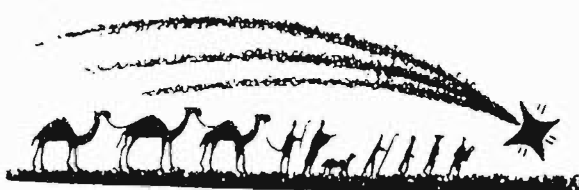
Пригляньтеся уважно, в якому порядку стоять книжки на полиці.

Так стояли книжки перед читанням. Увечері Галинка й Андрійко брали читати книжки і перед сном поставили їх назад на полицю.

Так стояли книжки після читання. Знову уважно подивіться і скажіть тепер, які дві книжки читали Галинка й Андрійко?

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
- й -
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Співробітникам, Передплатникам, Читачам,
Їх Батькам, Виховникам і Вчителям,
всім Прихильникам і Жертводавцям
- б а ж а є -
ВИДАВНИЦТВО й РЕДАКЦІЯ „В Е С Е Л К И"

КАПУСТОНЬКА

Покинута, занедбана на лугу
зеленіє капустонька у снігу,
а до неї стежечку не одну
протоптали ніженьки по лану.

Догадайтеся, дітоньки, ви самі,
хто ці робить стежечки узимі.
Я вам в цьому віршику не скажу,
бо сам ще раз подивитись побіжу.

О. Олесь

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи — Богдана Божемського

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription $8.00 per year, UNA members $5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Божемський — Святий Гість

К. ПЕРЕЛІСНА

СНІГОВА БАБА

На вулиці метелиця:
„Гу-гу-гу!”
Біла баба зажурилась
У снігу.

Сидить сама-самісінька
Мов жива,
Отакенна, здоровенна
голова.

Заховала свої ноги
У снігу.
Вітер руки відриває:
„Гу-гу-гу!”

Здоровенна — величезна.

К. ПЕРЕЛІСНА

ЗИМА

Ой, багато снігу,
Багато!
Прибрались дерева —
Мов свято:

У садочку яблунька
І бузок
Одягли білесенький
Кожушок.

А сніжок все падає
Ізгори,
Запушує вулиці
І двори.

Ой, лети, легесенький,
Ой, лети!
У садочку кучугуру
Намети.

Кучугуру високую,
Як гора,
Щоб спускалась санчатами
Дітвора!

Кучугура — сніговий насип.

Ганна ЧЕРІНЬ *Ілюстрації Яреми КОЗАКА*

НІЧ ПІД СВ. МИКОЛАЯ В ЛІСІ

Дійові особи:

Ялиночки
2 зайченятка
Білочка
Вовк
Лисичка
Морозенки
Снігова Царівна
Сніжинки
Два Янголи з книжками
Два Чортики, Круть і Хвиць
Івасик
Тарасик
Снігова Баба
Сніговик
Школярі
Святий Миколай із Янголами

КАРТИНА І

Ранок у лісі. Свіжий сніг покрив усе навколо білим покривалом. Ялинки починають ворушити вітами, вітаються одна з одною.

ПЕРША ЯЛИНКА: Як гарно сьогодні! Як чисто й тихо! Звірі ще сплять, ніхто нам не заважає. Доброго ранку!

Співають і танцюють:

Доброго ранку!
Доброго ранку!
Без перестанку —
Доброго ранку!

Сольо ПЕРШОЇ ЯЛИНКИ:

Доброго ранку, сестриці,
Рівні зелені ялиці.

ВСІ ЯЛИНКИ: Доброго ранку... і тд.

Сольо ДРУГОЇ ЯЛИНКИ:

Світлого сонця кружало
В небі уже засіяло.

ВСІ *підхоплюють приспів:* Доброго ранку...

Сольо ТРЕТЬОЇ ЯЛИНКИ:

Чуєте, чуєте, сестри,
Грають пташині оркестри!

ВСІ — *(підхоплюють приспів. Танцюють. Пташки співають до їх танцю).*

ДРУГА ЯЛИНКА: — Годі, годі, сестри! Так можна ввесь сніг розструсити з гілочок, а це ж наші зимові шалики!

ПЕРША ЯЛИНКА: Нічого! Нам зима ще снігу підсипле. Танцюймо!

ТРЕТЯ ЯЛИНКА: Ні, ні! Вже пізно! Звірі прокинулись, і я вже чую, що хтось сюди прямує. Це мабуть ведмідь.

ЯЛИНКИ: У-у-у-у! Як страшно!

ПЕРША ЯЛИНКА: Які ви страхопуди! Де ж би тут ведмідь узявся? Вони тут не живуть, — десь, може, далеко, в Алясці...

ТРЕТЯ ЯЛИНКА: Але, якщо це не ведмідь, то, може, вовк? Він часом забігає і сюди.

ПЕРША ЯЛИНКА: І не вовк! Щось мале, куце...

ЯЛИНКИ: Зайчик! Аж два!

(З різних сторін вибігають два зайчики, наштовхнулись один на одного, попадали).

ПЕРШИЙ ЗАЙЧИК: Ой, хто це? Я тебе боюсь!

ДРУГИЙ ЗАЙЧИК: А я тебе!

ПЕРШИЙ ЗАЙЧИК: Не бійся, я тебе не з'їм.

ДРУГИЙ ЗАЙЧИК: Як добре, що ми зустрілись. Тепер нам ніхто не страшний, бо, як каже наша заяча приказка, вдвох і боятись легше.

ПЕРШИЙ ЗАЙЧИК: Ні, не так: вдвох і вовка звоювати можна.

ДРУГИЙ ЗАЙЧИК: Ти так думаєш? Ну, то дай лапку, ми тепер будемо завжди і скрізь удвох ходити, як брати.

ПЕРШИЙ ЗАЙЧИК: Але я не вмію ходити. Я вмію тільки стрибати.

ДРУГИЙ ЗАЙЧИК: То будемо вдвох стрибати по цілім світі!

Ми маленькі зайченята.
Під сосною наша хата.
Тільки в лісі гілка хрусь,
Я уже кричу „Боюсь!"
А тепер нас буде двоє.
Хоч маленькі ми обоє,
Та як поруч братік мій,
Навіть вовк нам не страшний.

(На галявину вискакує Білочка).

ЗАЙЧИКИ: Ой-ой-ой! Вовк за нами біжить! Утікаймо! *(Вибігають).*

БІЛОЧКА: Ха-ха-ха!!! От страхопуди! Мене злякались, а я ж менша від зайчика! Але зате нікого не боюся, навіть вовка. Не раз він за мною гнався, а я вискочу на дерево, дрочу вовка й кидаю в нього шишками, а він від злости зубами клацає. Ха-ха-ха-ха!!!

Я сміхунка-білочка,
В мене теплий кожушок.
З гілочки на гілочку,
На самий вершок.
Запасла горішків досить
Я на цілу зиму,
І як хтось мене попросить,
Я горішок кину.

(Танцює з горішками, прив'язаними на ниточках).

(З'являється Вовк).

ВОВК: Ох, який я голодний! З'їм першого, хто мені попадеться.

ЛИСИЧКА: *(вбігає):* О, це ти, куме! Куди рано зібрався?

ВОВК: Куди, куди! На Кудикову гору. Онде так їсти хочу, що й тебе проковтнув би, якби ти не була моя кума. Що там у тебе в кошику? Може мене погодуєш?

ЛИСИЧКА *(набік):* Маю свіжу рибу, але не для вовка. — Та не реви! Ми, звірі, взимку на дієті. На, ось поїж снігу — дуже смачно. Діти це називають морозивом.

ВОВК: Не такий я дурний, щоб сніг їсти! Давай мені те, що в тебе в кошику!

ЛИСИЧКА: Там тільки сніг! Ось будь чемним, не заводься зі мною, то святий Миколай тобі щось подарує!

ВОВК: Але я вже хочу їсти, і чую носом рибу!

(Танцюють — відбирання кошика. Врешті, лисичка б'є вовка кошиком по голові, втікає, вовк за нею).

ЯЛИНКА: Сестриці, що це так сяє, ясніше від сонця?... Ближче, ближче...

ЯНГОЛ *(входить):*

Вітаю вас, ялиночки,
Вітаю вас, звірята.
Послухайте хвилиночку,
Що маю вам сказати.
Почерез ліс увечорі
Всечесний Миколай
На зустріч із малечею
Проїде через гай.
Отож, якщо бажаєте,
Виходьте теж на шлях.
Його ж усі ви знаєте —
І звір, і кожний птах!

(Ялиночки й звірята збираються, співають):

Ми знаємо, ми знаємо;
У день веселий цей
Чекаємо, чекаємо
Святого Миколая —
І чемних всіх дітей.

(Завіса)

КАРТИНА II

Цю частину можна грати або перед закритою завісою (на просценіюмі) або знов відкрити завісу. Залежить від того, як керівники вистави вирішать справу з акторами, що грають ролі ялинок і звірят).

(З'являються два Янголи. Один несе тоненьку книжечку, другий грубезну (телефонну).

ПЕРШИЙ ЯНГОЛ: Ох, я втомився. Ця книжка така груба, що крила опадають. Доведеться везти гелікоптером. А попереду ще багато праці.

ДРУГИЙ ЯНГОЛ: Так, деякі діти до останнього дня посилали святому Миколаєві листи, і навіть телеграми. Всі пишуть, що чемні, але чи це справді так? *(Звертається до дітей):* Ми ходимо поміж вами й перевіряємо, чи ви справді були чемні. І все записуємо до книжки.

ПЕРШИЙ ЯНГОЛ: До однієї книжки — чемні, а до другої — пустунів.

ДРУГИЙ ЯНГОЛ: В оцій книжці — добрі діла *(показує свою тоненьку книжку).* А в отій — гріхи, грішки й усякі пустування *(показує на книжку Першого Янгола).*

ПЕРШИЙ ЯНГОЛ: То це я гріхи ношу? Недарма ж моя ноша така тяжка, що я вже двічі з неба впав. Але тут щось не так: не може бути, щоб наші українські діти були такі нечемні. Ану, почитаю: *(читає напис на грубій книзі):* ,,РЕЄСТР ДЛЯ ЧЕМНИХ ДІТЕЙ". А покажи но твою! *(читає):* ,,РЕЄСТР ПУСТУНІВ". Що ж ти наплутав! Дивись, скільки в нас добрих дітей — ось вони сидять *(показує на залю),* усміхаються й чекають на гостину отця Миколая. А нечемних зовсім мало, та й тих ми ще перевіримо й може викреслимо з поганої книжки.

ДРУГИЙ ЯНГОЛ: Як же це я переплутав!

ПЕРШИЙ ЯНГОЛ: Бо хоч ти й янгол, а потребуєш окулярів. Ось вони якраз і лежать на снігу. Видно, отець Миколай тобі вже наперед подарунок послав.

ДРУГИЙ ЯНГОЛ: *(надягає окуляри):* О, тепер добре бачу!

ПЕРШИЙ ЯНГОЛ: А за те, що переплутав, мусиш нести оцю грубу книжку! *(Передає свою книжку Другому Янголові).*

ДРУГИЙ ЯНГОЛ: Добре вже, добре. Ходімо ж кінчати свою роботу. *(Виходять).*

(З'являються Два Чортики — Круть і Хвиць).

КРУТЬ: Йой, як тут холодно! *(Цокотить зубами).* Я заздрю вовкові, лисиці й навіть зайцеві, бо в них такі пухнасті кожухи. А в нас сама шкіра та кості. Я змерз, як чорт.

ХВИЦЬ: Так, у нашій прекрасній батьківщині, Пеклі, дуже тепло.

КРУТЬ: Еге, часом аж за гаряче. Я радий часом вирватися з пекла й побрикати по світі. *(Брикають по сцені).*

КРУТЬ: Не забувай, що ми сюди послані у важливій справі. Наш генеральний секретар Пекельного союзу дав наказ наловити якнайбільше грішників.

ХВИЦЬ: А як не наловимо... То пан Сатана нас самих на гарячу сковороду посадить. Або вижене з роботи й не дасть нам нашої улюбленої їжі — гарячої смоли.

КРУТЬ: Ой, не згадуй! Тут ніде її нема, я вже зголоднів. Одягнувся якось у школярську уніформу і просив смоли в Івасика, а він сказав, що такого тут ніхто не їсть. Він дав мені шматок ґуми, і я нею ледве не вдавився. І як діти таке паскудство їдять? Як воно їм зубів не повириває?

ХВИЦЬ: Тихо, тихо! Ось діти йдуть до школи. Може, серед них є нечемні. На кожного нечемного ми приготуємо різку в подарунок.

(Діти йдуть до школи, співаючи):

Сонце світить, та не гріє,
Морозище аж шаліє.
Ой, ховайте, діти вуха,
Налітає завірюха.
Вітер свище, як батіг,
Просто в очі сипле сніг.
Не страшний нам сніговій —
В школу підемо мерщій.

(Побігли. Лишилися два хлопчики, Івасик і Тарасик).

ІВАСИК: Тарасику, сьогодні до нас святий Миколай прийде!

ТАРАСИК: Егеж! Він чемним дітям подарунки принесе.

ІВАСИК: А ти був чемний?

ТАРАСИК: Так! А ти?

(В цей час із-за завіси підкрадаються чортики. Один стає за спиною Івася).

ІВАСИК: Так. І буду чемний до самого Різдва, а потім — побачимо.

(Чортики підстрибують із радощів).

ТАРАСИК: А я намагаюсь увесь час бути добрим. Мене назвали Тарасом, на честь нашого великого поета Тараса Шевченка, й тому я мушу бути завжди чемним.

КРУТЬ *(підштовхує Івасика):* Скажи йому щось нечемне!

ІВАСИК: Тільки дурень може бути вічно чемним!

ТАРАСИК: Що ти кажеш? То виходить — я дурень?

КРУТЬ *(підштрикує Івасика):* Покажи йому язика!

ІВАСИК *(показує язика).*

ХВИЦЬ *(підкрадається до Тарасика):* Бачиш, який він! Чого ж ти стоїш? Бий його!

ТАРАСИК: О ні, ми з ним друзі, битися не можна, та ще й у такий гарний день. *(Обертається):* А це хто? Ти, часом, не чортик? Моя бабуся казала, що чорти бояться хресного знамення. Ось я тебе перехрищу!

ЧОРТИКИ: Ой, не роби цього! Ой-ой-ой!!! *(Втікають).*

(Відкривається завіса).

КАРТИНА III

(Повз ліс повертаються діти зі школи, спиняються коло ялинок).

ІВАСИК: Нас сьогодні раніше із школи відпустили, а ще не пізно. А скільки снігу випало! Шкода, щоб такий гарний сніг пропадав! Знаєте що? Давайте гуртом зліпимо снігову бабу!

ДІТИ: Гаразд, гаразд!
— Снігову бабу!
— Велику, страшну!
— І снігового діда! Сніговика!
— Ви ліпіть бабу, а ми діда!
— Ану, хто швидше? Раз-два-три, по-ча-ли!!!

(Діти качають сніг, співають і йдуть хороводом).

ПЕРШИЙ ГУРТ:

Навчання скінчилось у школі,
Є у нас часу доволі —
Раз-два-, раз-два,
Буде баба снігова. (2).

ДРУГИЙ ГУРТ:

Гуп-гупа, Гупа-гупа,
Буде з снігу добра купа,
В цей бік,
В той бік —
Буде гарний сніговик! (2)

УСІ: **А як змерзнуть ручки й ніжки,**
Ми пограємось у сніжки!
Раз-два, раз-два,
Буде баба снігова!
Раз вбік, два вбік,
Буде гарний сніговик!

(Грають у сніжки — можна „сторі форм" кульками).

ПЕРШИЙ ГУРТ:

Наша баба вже висока,
І рум'яна, й чорноока.
Раз-два, раз-два,
Буде баба снігова. (2)

ДРУГИЙ ГУРТ:

Одягнемо капелюха,
Щоб не змерзли в діда вуха —
В цей бік, в той бік,
Буде гарний сніговик! (2)

ВСІ:

Ще й дамо їм в руки зброю —
Хай боронять нас мітлою.
Охоронців є аж два:
Дід і баба снігова!

(Розступаються, Сніговики оживають — разом із дітьми танцюють).

ТАРАСИК: Від такої роботи їсти захотілося! Отож, залишимо тут наших Сніговиків на сторожі, а самі підемо до хати — їсти й грітися!

ДІТИ: **До побачення, діду!**
До побачення, бабо!

(Виходять із піснею).

(Вихром влітають Морозенки в хвацькім козацькім танці).

ПЕРШИЙ МОРОЗЕНКО: Ми браві молодці-Морозенки. Примчали сюди з привітом від рідної землі. Ваші брати в Україні вітають вас усіх із Різдвом і Новим Роком та просять про них не забувати й руку помочі подати.

ДРУГИЙ МОРОЗЕНКО: А від вас ми понесемо привітання до братів на рідних землях і побажання волі, щастя й здоров'я.

(Знов танцюють).

ТРЕТІЙ МОРОЗЕНКО: Ми промели широкий шлях для нашої прекрасної Снігової Царівни. *(Чути дзвіночки й тиху мелодію).*

ВСІ МОРОЗЕНКИ: Ось вона! Вітаємо тебе, царівно Снігова!

(З'являється Снігова Царівна із Сніжинками).

СНІГОВА ЦАРІВНА: Як тут гарно! Чудове місце для зустрічі із Святим Миколаєм! А які чудові Сніговики, Сніжиночки, гляньте навколо, причепуріть ялинки свіжим снігом, вистеліть шлях для святого Отця, щоб йому було зручно їхати!

СНІЖИНОЧКИ:

Ми сніжиночки біленькі,
Ми крилаті і легенькі.
Ми раненько встали вранці,
Закрутилися у танці.

Нас багато: не злічити,
Не спіймати, не спинити.
Все навколо, місто ціле
Буде чисте, сніжно-біле.

Ми сніжиночки біленькі,
Ми крилаті і легенькі.
Ми раненько встали вранці,
Закрутилися у танці.

СНІГОВА ЦАРІВНА: Тепер усе гаразд. Святий Миколай вже скоро над'їде. Ви Морозенки, підіть у ліс, покличте всіх звірят. А ви, сніжиночки, летіть до будинків, стукайте в віконце, позбирайте всіх дітей.

(Один по одному з'являються звірята).

СНІГОВА ЦАРІВНА: Ось ви, нарешті! Ходи сюди, вовчику, стань біля зайчиків. Але не роби дурниць, нікого не кривдь. Сьогодні день святого Миколая, і в цей день між усіма мусить бути мир. Святий Миколай вас усіх обдарує, також і звірят.

(Вовк стає біля зайчаток і ввесь час на них гарчить, але не кусає).

СНІГОВА ЦАРІВНА: А ти, лисичко, стань коло білочки. Але вважай, не наступи на її хвостика.

БІЛОЧКА: Перш ніж вона наступить, я її вдарю горішком! Фуррр!

СНІГОВА ЦАРІВНА: Цить, ти, маленька збиточнице! Будь чемна хоч сьогодні. Святий Миколай принесе тобі таких горішків, що ти ще ніколи не їла — з самої України!

БІЛОЧКА: Я вже чемна. *(Згортає передні лапки навхрест).*

(Чути дзвіночки, спів „Ой, хто, хто..." і зі своїм почтом входить святий Миколай).

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ: Вітаю вас, діточки і звірята! Зібралось вас тут пребагато. Бачу, що ви не байдикували, сніговиків гарних набудували. Мені розказали мої янголи, що всі ви розумні і чемні були: у школі учились, батькам помагали, і рідною мовою скрізь розмовляли. Хоч часом на зле вас чорти підмовляли, та ви їх молитвою повідганяли і чемно зустріли мене цього року. Ви діти чудові, чудові нівроку. Тож пильно учіться, до школи ходіть, свою Україну шануйте й любіть — любіть її вірно, свою Україну — і я вас ніколи й ніде не покину. Ану, йдіть до мене, мої янголи — а що там ви дітям у дар принесли? *(Починається роздавання подарунків. Зайчики отримують моркву, білочка — величезний горіх, вовк і лисичка — по бляшанці корму для собак, а діти різні пакуночки).*

Р. ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

ДЕНЬ ПОДАРУНКІВ

Коли святий Микола
З небес на землю йде,
То кожний дім і школа,
Мов вулик бджіл гуде.

Там дітвора чекає
На срібних янголят,
Що із доріг безкраїх
На землю загостять.

Бо добре знають діти,
Що ні сніжний танок,
Ані мороз, ні вітер
Не спинять їх санок.

А на санках – подарки!
Ах, як багато їх!
Для Славка, для Одарки,
Для всіх – для всіх – для всіх!

А тим, що пустували,
То чортик в темний кут
На пам'ятку поставить
Гнучкий з лозини... прут.

Текст: Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ

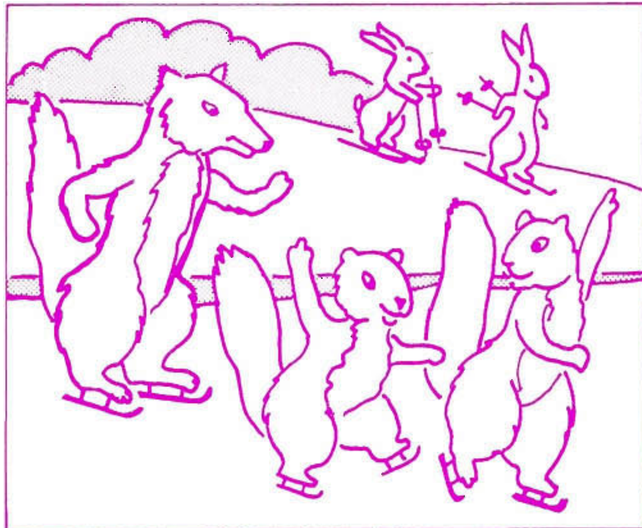
Веселик-Лясь

Випав сніг, зима настала,
Льодом озеро скувала,

Лясь і Луць — спортовці славні
У гокея грають вправно,

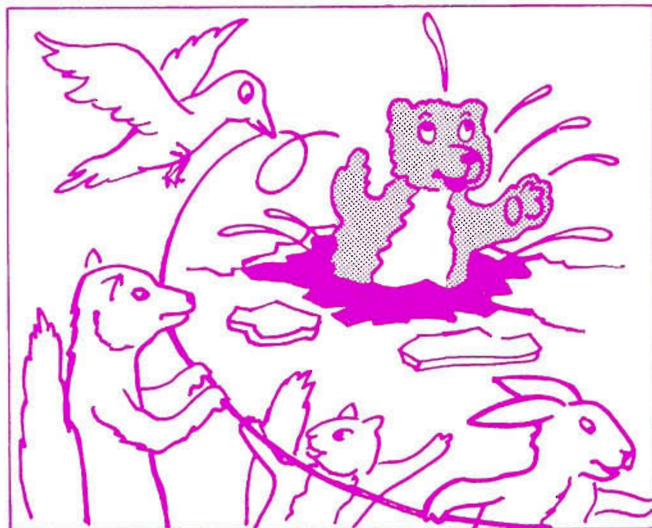
На спортову йдуть параду —
Лісову олімпіяду.

В лісі гомін, щира втіха,
Ґави смажать там горіхи,

Йдуть вовки — ковзанярі
І зайці — лещетарі.

Гарно вивірки виводять
Зимовий балет на льоді.

Ковзаняр ведмедик Бурий
Виробляв складні фігури,

Крига тріснула й ведмідь
Провалився весь під лід...

Знявся крик та в гурті — сила,
Всі шнурами зачепили

І герой, ведмедик Бурий,
В льодовій з'явився шкурі.

Хлопці ватру запалили,
Кригу з нього розтопили,

А жюрі за вдачу смілу
Першуном проголосило.

Олена КОРОВИЦЬКА

Ілюстрація Яреми КОЗАКА

САНОЧКИ

Вже давно св. Миколай приніс подарунки. Було там авто, всякі гри, светерики, рукавички, були і саночки. Саме такі саночки, про які був колись написаний лист до св. Миколая, а відповіді на лист не було.

Дідо оповідав, як у нього в Україні були саночки, не такі, як тепер, а дерев'яні, ще й залізом підбиті. Добре було на них їхати з гори. Швидко-швидко і трохи страшно — вітер тільки шу-шу, і сніг засипає обличчя. Але під гору тяжко. Не раз два або три хлопці за шнурок тягнули.

Св. Миколай приніс нам не дерев'яні, але жовтенькі, пластикові саночки. Легенькі-легенькі. Їх легко буде нести — на плече, притримаєш рукою і йдеш. А сусідські хлопці тільки будуть просити: „Дай і нам покататися на твоїх жовтих саночках". Бо в них санки залізні, довгі, їх і на плече не підійняти.

Але забув св. Миколай насипати снігу з свого мішка з подарунками. Не насипав снігу на землю, а без снігу ніякі саночки не поїдуть. Увесь вечір дивилися ми на телевізію, щоб про погоду почути.

Ні, не буде снігу, буде вітер, буде сонце, а снігу не буде.

Взяли хлопці саночки до пивниці і почали по підлозі їздити — тягне один одного, але немає гори. Санками по сходах з'їжджати пробували, але мама насварила...

У п'ятницю знову пізно пішли спати. У вікно заглядали, радіо слухали, на телевізію дивилися, все питали про сніг, а дідо ще й сміється: „Або буде, або ні, або дощик, або сніг"...

Не спалося хлопцям, встали раненько і просто до вікна. Як усе за ніч змінилось! Біло-біло всюди. Сніг! Сніг! На ялинці навіть галузки повгиналися від снігу.

Хлопці кинулись одягатись — на двір, на двір! А тут мама:

— Куди ви це? Та ж сьогодні субота, до української школи і на танці.

З мамою не жарти, це не бабуня, яку можна впросити, щоб не йти на танці.

Школа видавалася довго, танці ще довші, але ми ось уже вдома, з'їли полуденок і на двір!

Біля Левкового дому висока гірка. На ній улітку добре у розбійників бавитись, а тепер там по коліна сніг такий пухкенький, що на ньому саночки вгрузають.

Гей, хлопці, треба раніш втоптати сніг, будемо кататися. А потім давайте бабу ліпити.

Накачали невелику кулю, поставили на вершечкові гори. Ця куля — буде підстава, тепер меншу кулю-живіт і плечі, зверху ще менша — буде голова. Тяжко було ставити одну кулю на другу, але прибіг Ромчик і допоміг. Стоїть баба на горі, але щось їй бракує.

— А де очі, ніс? — питає Олесь.

Правда, де очі, де ніс?

Побігли ми додому шукати вугілля. У ватрані завжди є чорне вугілля, а у бабуні в кухні морковку випросили. побігли знову до баби. Встромили два вуглики, і вийшли у баби чудові очі, здалеку видно. Замість носа — морковка, гарний ніс вийшов довгий, червоний. А як уста? Як, щоб губи були?

Левко придумав, витяг з кишені червону стрічку, приклав, і баба аж ніби засміялася. Вдягли їй на голову стару шапку, а в руку мітлу, якою ґараж підмітається.

Стоїть баба, а перехожі внизу зупиняються, показують на бабу рукою і щось говорять. Ніхто такої великої й гарної баби не має...

Доки робили кулі з снігу й самі качалися з гори, — сніг втоптався. Вже не такий пухкий, вже й сковзький став; саме на такому снігу добре санкуватися. Спереду сів Олесь, ззаду Ромчик, Марко штовхнув його в спину й санки полетіли униз. Ромко ногами керує, щоб за дерево не зачепитися, Олесь очі заплющив — і страшно і радісно.

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

КОРОЛЬ І ТАБАКЕРКА

(Казка)

Десь там далеко-далеко, за високими горами, за глибокими морями, був король. Не мав він ні цариці, ні сина, ні дочки — мав тільки чарівну табакерку, а в ній таку табаку, що лікувала всілякі недуги. Як тільки королеві щось заболіло, він відчиняв табакерку, заживав пучку табаки — і вже знов був здоровий і веселий.

Цю табакерку подарував йому славний чарівник ще в той день, як короля коронували. Король наказав тримати табакерку в дубовій шафі під залізним замком-колодкою. День і ніч берегли її два сторожі. Тільки король міг відчиняти замок і доторкатися чарівної табакерки.

Був у короля писар. Добре служив королеві, але був завидющий. Він не раз думав собі: чому лише король лікується цілющою табакою, а більш нікому не дасть понюхати?

Раз король поїхав на лови, а писар пішов на весільну гостину свого товариша. Гостина була славна. Було що їсти й пити, то писар їв і пив над міру, і так занедужав, що ліг у ліжко і три дні не міг піднятися. От тоді прийшла йому на гадку знову табакерка: зажив би пучку чарівної табаки, і вся хвороба, мов під землю провалилась би. Дуже йому нараз схотілося дістати в руки табакерку. Пішов він до сторожів і каже:

— Добре слухайте! Якщо поможете мені розбити оцей замок, то я завжди буду давати вам нюхати табаки, і ви ніколи не будете хворіти.

А сторожі на те:

— А що ж буде, як король довідається? Чи не скаже він замкнути нас у тюрму, а суд покарає нас смертю?

— Не бійтеся, — відповів писар. — Ви розповіджте йому, що на вас напала чарівниця Баба-яга з Лисої гори зі своїми підручними відьмами: вас зачарувала, замок розбила і табакерку забрала. Тоді я прийду до короля і буду свідчити, що сам бачив, як чарівниця утікала з палацу з табакеркою в руках.

Почувши таке запевнення, сторожі розбили замок-колодку. Писар узяв табакерку, сховав її під широким ремінним поясом і пішов додому лікуватися.

Як приїхав король із ловів і побачив, що табакерки нема, то зразу мало не зомлів, а потім скипів страшним гнівом. Покликали сторожів. Сторожі, впавши йому до ніг і заливаючись сльозами, розповіли про напад. На той час, ніби припадком, надійшов писар і засвідчив, що сам бачив, як Баба-яга зі своїми відьмами вкрала табакерку.

Дуже розгнівався король на всіх чарівниць, що жили в його королівстві. Так розгнівався, що навіть забув, що він трохи боїться чарівниць. Котра ж людина, хоч би була і королем, не боїться чарів? От він проголосив: Бабу-ягу і всіх чарівниць вигнати з краю, а котра б не послухала, то схопити її і втопити в озері!

Як почула це найбільша з чарівниць, Баба-яга з Лисої гори, дуже образилася. Та як не образитися! Вона в нічому не винна, а тут проганяють її з країни або й утоплять.

Баба-яга осідлала мітлу і, мов вітер, полетіла до столиці. Та король і слухати її не хоче, все тільки кричить: ,,Віддай мою табакерку, а як не віддаси, то забирайся з моєї країни під всі чотири вітри!" Побачила Баба-яга, що вже гайдуки підступають до неї, схопити її хочуть, кинулась притьом у двері, але на порозі ще раз обернулась і кинула на короля чари: ,,Відтепер будеш завжди голоден!" Так вона сказала і полетіла на Лису Гору.

А короля зараз же напав великий голод. Він почав кричати на кухарів: ,,Дуже хочу їсти! Давайте, що маєте: юшку, печеню, вуджені ковбаси, хліб, коржі... І то вже давайте, бо не витримаю голоду!"

Як писар побачив, яке він лихо вчинив, то так затремтів, так йому з переляку запався живіт, що табакерка вилетіла з-за пояса і впала на підлогу.

А сніг ув обличчя вдаряє, а в ушах тільки шуушуу.

Поставали знизу люди — дивляться, як хлопці висідають з жовтих санчат і питають:

— Хто вам такі жовті санчата подарував? А які вони легенькі, а які вони швидкі. Таких санчат ми ще не бачили.

— Це нам св. Миколай приніс, — сповістив Олесь. — Приніс він ще й оці рукавички і цей светер, але саночки найкраще!

А снігова баба стоїть собі на горбочку і весело дивиться вугляними очима на білий сніжок і на свою вовняну шапку, яку збиточний вітер зірвав з її голови. І хотіла б знати снігова баба, як довго вона буде стояти, чи не засвітить завтра сонечко і чи з неї не залишиться тільки купка снігу і стара вовняна шапка.

———————

Пояснення-словничок: **кататися** — спускатися на санках, їздити на совганах (coasting); **пивниця** — льох (cellar); **розбійник** — опришок, бандит (bandit); **вгрузати** — to sink; **втоптати** — to tramble down; **качати** — котити сніг, надаючи йому кулястої форми (to roll); **стрічка** — band; **перехожий** — passer-by; **сковзький** — slippery; **ватран** — fire place.

Аж тоді побачив король, хто украв табакерку.

— Ось де злодій! закричав король. — Ловіть його!

Писар, не довго думаючи, пустився утікати. У дверях дігнав його слуга, і схопив за полу. Але писар умить скинув жупана, і слуга разом із жупаном упав як довгий на підлогу.

Так писар утік аж у ліс. Сів на колоді відпочивати і тяжко зажурився.

— Чому я не подумав, що таке лихо впаде на нас усіх? Поласитився на чуже, а тепер хоч пропадай! Нема іншої ради, тільки десь сховатися, бо як спіймають, то вже мені не жити!

І побіг далі, щоб не наздогнала погоня. Біг день, другий, третій, а четвертого дня побачив у лісі хатку. Був дуже голодний, тож без надуми відчинив двері. Він не знав, що прибіг на Лису Гору і що в цій хаті живе Баба-яга.

В той час чарівниці не було вдома. Писар знайшов шматок сухого хліба, з'їв, а як почув, що хтось надходить, то сховався за здоровенними мітлами, що їх може з десяток стояв у куті.

Схопився вітер, закрутив порохом, аж затремтіла хата, і Баба-яга вступила на поріг. За нею йшла молода відьма. Поставили свої мітли коло порога та й стали розмовляти про те, що король проганяє чарівниць і відьом зі свого краю.

— Але він цього не зробить, — каже Баба-яга, — бо я зачарувала його голодом, і він тепер думатиме тільки про те, що йому їсти. Він не зможе визволитися з моїх чарів, бо не знає, як це зробити. Це може зробити тільки наш чаклунський рід — чарівники, чарівниці й відьми. У мене є залізний перстень. Як закладеш його на середній палець лівої руки і тричі покрутиш — зникнуть усі чари. Ось лежить він у мене, над дверима на полиці.

І ще показала рукою.

Пообідали гарненько, а тоді Баба-яга каже:

— Тепер пора нам їхати на відьм'ячі збори. Мушу всім відьмам сказати, як я короля зачарувала. Хай не лякаються, ніхто їх з того краю не прожене!

Посідали обидві чарівниці на свої мітли і полетіли, тільки вітер засвистав за ними. Тоді писар виліз із кутка, сягнув тремтячою рукою на полицю і добув чарівного персня. Заховавши його під сорочкою на грудях, уже сміло побіг до столиці. Серце в нього так билося, мало не вискочило з грудей, а груди розпирала радість, що він має персня.

Як з'явився біля воріт міста, його зараз упізнали міські гайдуки і припровадили до короля. Гайдуки дивувалися, що писаря чекає кара смерти, а він такий веселий.

Король саме з'їв великий горщик борщу, цілого начинюваного індика, довжелезну ковбасу і солодкого коржа, посипаного маком. Все це він з'їв одним махом, але не заспокоїв свого голоду. Коли побачив писаря, то так остовпів, що не міг промовити слова. Використав це писар, упав на коліна і просив у короля прощення, але король, запалавши гнівом, навіть не хотів на нього дивитися. Тоді писар добув з-за пазухи чарівного персня, заложив його на середній палець і тричі покрутив. В одну мить король почув, що йому полегшало, що десь зник його голод. Аж тоді король угамував свій гнів, і писар міг розповісти, звідки він узяв персня.

Все скінчилося щасливо. Король мав табакер-

ку і тішився, що писар визволив його від відьомських чарів. Писар одержав прощення своєї вини і радів, що вже не боїться кари. Час від часу король навіть давав йому понюхати цілющої табаки. Баба-яга з Лисої Гори ніколи не дізналася, що сталося з її чарівним перснем, але була рада, що король вже не проганяв її та її відьом зі свого королівства.

У краю нашого короля знов настав спокій.

———

Пояснення-словничок: **табакерка** — snuff-box; **табака** — спорошкований тютюн, підправлений пахощами; **пучка** — pinch; **чарівний** — magical, fairy; **замок-колодка** — padlock; **цілющий** — health-giving; **завидющий** — enoious, jealous; **над міру** — excessively; **Баба-яга** — чарівниця, відьма (sorceress, witch); **чаклунський** — той, що належить до чаклуна, чарівника; **підручний** — assistant; **зачарувати** — to bewich; **свідчити** — to witness; **пояс** — belt; **лови** — полювання (hunting) **зомліти** — знепритомніти (to faint); **осідлати** — to saddle; **притьмом** — rashly; **пола** (одежі) — skirt, flap; **колода** — block, log; **поласитися** на щось — to be tempted with something; **погоня** — chase; **мітла** — broom; **полиця** — rack; **гайдуки** — міська сторожа, поліція; **остовпіти** — to be stunned; **угамувати** — to calm.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрація Яреми КОЗАКА

ЗАЙЧИК І ПОЛІЦАЙЧИК

Зима і мороз. Покрили сніжинки
Всю землю навколо — ніде ні травинки.

Доволі набігався зморений зайчик,
Поки знайшов собі хліба окрайчик.

Отже, є харч. Але де ж його їсти?
Скрізь сніжні замети, нема де присісти.

Край вулиці авто стояло, стояло,
А потім десь ділось: було — і не стало.

От зайчик присів у рівчак від коліс
І лапкою хлібчик до рота притис.

Гризе і смакує, і вже йому рай.
Аж раптом до нього іде поліцай.

— А що ти тут робиш? Чого тут присів?
Тут авта паркують, але не зайців.

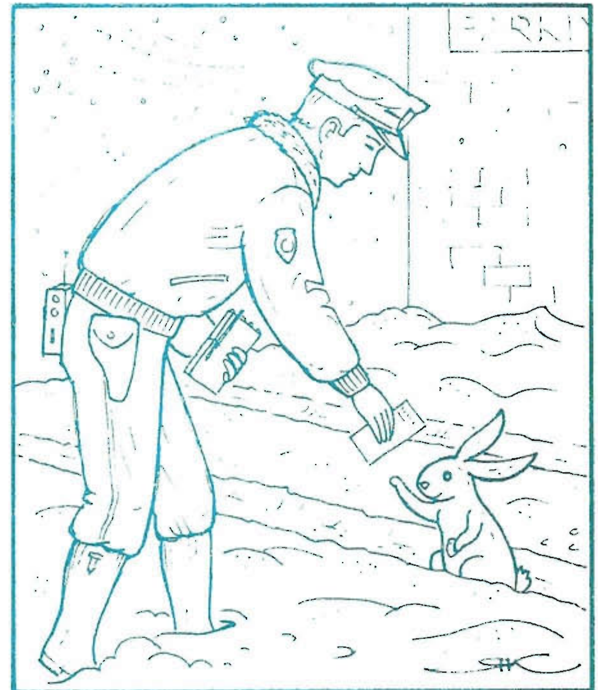
А зайчик не хоче ніяк відступати:
Він тут умостився і тут хоче спати.

— Я ж зайчик-стрибайчик, хіба не пізнав ти?
Нащо мені авто? Я сам собі авто!

Мені тут приємно в цім затишнім місці,
Я в нім почуваюсь, неначе в колисці!

Тому прошу я тебе, поліцаю,
Мене не чіпай: я ж тебе не чіпаю!

— А маєш таблицю? Ліцензію маєш?
Не маєш? То значить — закони ламаєш!

Щоб інші не брали тебе на зразок,
Я випишу зараз для тебе квиток!

Підскочив від радощів високо зайчик:
— Який же чудовий оцей поліцайчик!

Хоч трохи спочатку на мене кричав,
Зате безкоштовно квиток мені дав!

Галя МАТУШЕВСЬКА

Ілюстрація Яреми КОЗАКА

ОБРАЖЕНІ ЗВІРИ

(Байка)

Зібрались раз домашні звірі на леваду і почали свою нараду: жалілись, що недобрі люди, як злостяться і лають, то все звірячі імення вживають.

Свиня найбільше потерпіла, наперед вийшла й так заговорила:

— Чому, як хтось брудний чи робить щось гидке, свинею називають, зневажують мене. А забувають ті, як їм смакує шинка чи ковбаска. Та в тім моя заслуга — не Іваська. А як піду в баюру я купатись, то чи в тім гріх? Бо хто ж мені дозволить до ванни доступитись і гарно вмитись?

Тут вийшла гуска наперед і каже:

— Дурною гускою звуть тих, хто розуму не надто має. Не пам'ятають ті, що та подушка під їх головою із мого пір'я зроблена м'якого. Як добре спиться, як вигідно — то гуски ображать не вільно.

Прибіг ще й кінь, ображено промовив:

— Чому моїм іменням добрим, конем звуть тих, що виросли нівроку, міцні, здорові, бігають і скачуть. Я ж їх вожу запряжений у віз чи верхи, то чи за те мене слід залишать без чести?

Осел також прийшов сказать, що возить він великі тягарі і в кожний час пригодиться людині. Невдячні люди забувають те й ослом усіх упертих називають.

Корова тяженько зідхнула, очима кліпнула й проговорила:

— Моїм іменням славним звуть усіх, що товсті і незграбні. Та забувають те, що ось без мого молока життя людині нема.

Баран також подав журливу скаргу:

— За те, що вовну вам даю прегарну, моїм іменням гоноровим зовуть людей бездарних.

Вкінці собачка, що стояла ззаду, хвіст підібгавши вийшла на леваду і так сказала:

— Добро господаря я бережу старанно, вночі не сплю і гавкаю відважно, злодіїв геть жену від хати, то від людей мені пошани не видати. А то полаються, і в злості тій уже один одного ,,собакою" назве.

І так всі звірі порішили за ту образу і за лайку не дати людям все те, що давали, поки вони не змінять свою гадку.

———————

Пояснення-словничок: **баюра** — калюжа (pool); **верхи** — on horseback, mounted; **кліпати** — blink; **бездарний** — ungifted, dull.

Валентина ЮРЧЕНКО

СЕБЕЛЮБ

Плаче Галочка мала,
Сльози витирає, —
Мама іграшку дала,
Юрчик відбирає.

— Юрку, дай! — Ні, я не дам! —
Каже він затято, —
— Я побавлюсь перше сам,
Можеш почекати!

Мама торта на столі
На кусочки крає,
Більший кусничок собі
Юрчик вибирає.

Одного іще не з'їв
Наш Юрко-нечема,
А вже другого схотів,
Той, де більше крему.

Грає радіо, вищить
У Юрка в кімнаті.
— Тихше, Юрку, Галя спить,
Годі вигравати!

А хлопчині хоч би що,
Він і не зважає,
Себе любить той Юрко,
Про інших не дбає.

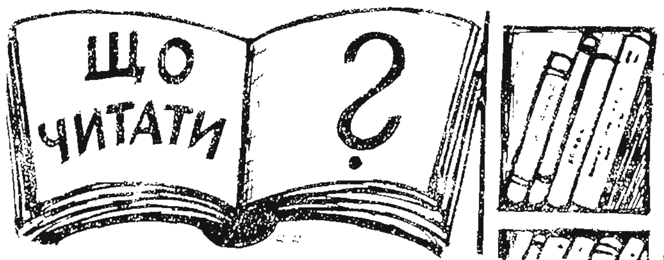
А чи легко з отаким
Себелюбом жити?
Хто захоче разом з ним
Бавитись, дружити?

К. ПЕРЕЛІСНА

СНІЖОК

Снігу, білий сніжку!
Посипай доріжку!
Насип цілу гору
Біля цього двору.
Тут дітки маленькі,
Гуляти раденькі,
У них голосочки,
Як срібні дзвіночки.

Місяці жовтень, листопад, грудень, це „Місяці Української Книжки". З нагоди св. Миколая і Різдва діти отримують різні дарунки, між ними книжки й журнали. Редакція „Веселки" пропонує своїм читачам, а також бібліотекам у школах і юначих організаціях придбати і прочитати такі книжки:

„Меч і книга", яку написав редактор „Веселки" Володимир Барагура, а ілюстрації виконали мистці-малярі Петро Андрусів і Михайло Михалевич. Він теж зробив повнокольорову обкладинку. Це збірка для дітей середнього і старшого віку та для юнацтва. Є там оповідання про геройські вчинки з часів княжих, козацьких та з партизанських боїв з москалями. Є й розповіді про славних людей — Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українку.

Книжка має 112 сторінок, надрукована на гарному папері, текст чорним друком, а ілюстрації темночервоним. Ціна книжки 6.00 дол. плюс 1.00 дол. на кошт пересилки. Замовляти:

„SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery St.
Jersey City, N. J. 07302

Для дітей-дошкільнят та школярів нижчих кляс радимо придбати „Календар української дитини на 1981 рік". Це великий календар, який складається з окремих сторінок,поєднаних спіральною пластиковою зв'язкою. Крім календарію є там віршики, пісеньки, казочки, загадки, приповідки, сміховинки. Календар багато ілюстрований кольоровими образками. Зокрема інтересні матеріяли з дитячого життя під час шкільного року і вакацій та дозвілля. Ціна календаря 3.75 дол.

Старші школярі й юнацтво радо прочитають фантастично-пригодницьку книжку Олеся Бердника „Зоряний корсар". Повість має 280 сторінок, коштує тільки 8.00 дол.

Діти середнього і старшого віку та юнаки з цікавістю познайомляться з історичним оповіданням з княжих часів в Україні „Сини Світовида" авторства Олеся Бердника. Ціна цього оповідання, виданого в кишеньковому форматі 4.25 дол.

Те саме видавництво має на складі книжки для виховників і вчителів, а саме: „Українське Дошкілля", 500 сторінок великого формату з численними ілюстраціями (22.50 дол.) і „Українські діти — наше майбутнє" (8.00 дол.) Книжка „Не одним хлібом живе людина" (8.00 дол.) вартісна для релігійного виховання наших родин.

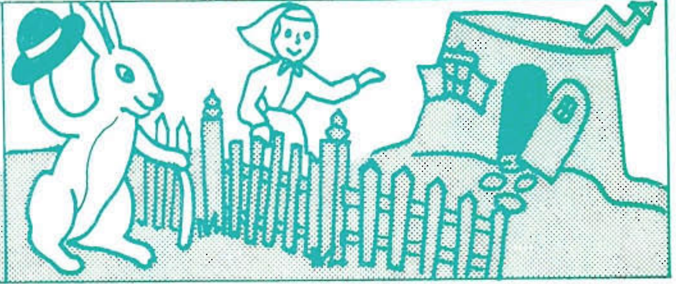
Ці книжки можна замовляти:

CHILDREN'S CARE GROUP
16 Rivercrest Road
Toronto, Ontario M6S 4H3
Tel. 769-2535

В. Б.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

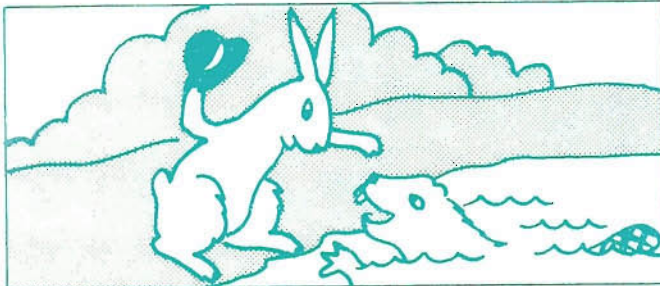
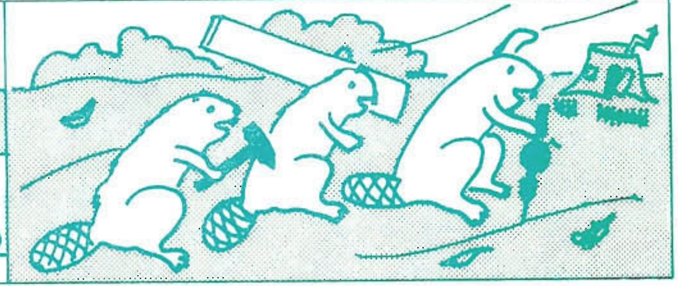
Гоца Драла

**Вітер дує. Осінь в лісі.
Сумно в полі й на узліссі.**

**Кличе Гоцу Яць з діброви:
— До зими ти вже готова?**

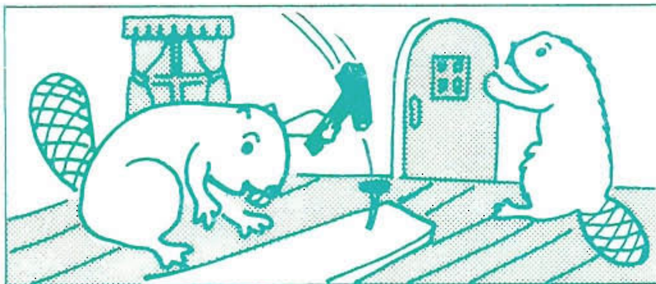
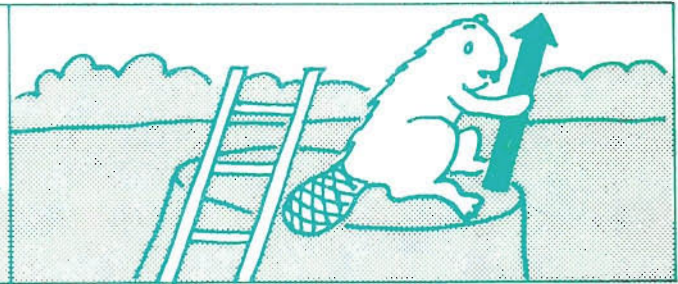
**— Не готова! Ось в хатині
Всюди діри і щілини.**

**Кличе Яць бобрів з потоку
(А майстри вони нівроку!).**

**— Гоці Дралі помагайте,
Де що треба, поладнайте!**

**Бобрики ідуть з дошками,
З свердликами, з молотками.**

**Один двері підбиває,
Старі вікна направляє.**

**Другий дощечку дубову
Прибиває до підлоги.**

**Третій на даху весь день
Коло комина цень-цень.**

**Ґномик теж не дармував,
Де що треба, подавав.**

**По роботі Гоці Дралі
Майстри-бобрики сказали:**

**— Як за рік щось треба Гоцо,
Клич, направимо охоче!**